

ПРОЈЕКАТ „УНАПРЕЂЕЊЕ РАДА НА ПРЕДМЕТИМА РАТНИХ ЗЛОЧИНА У БиХ“ ИПА 2019

Резултати и учинци правосуђа у БиХ на предметима ратних злочина -
кратки извјештај о резултатима и перспективама

Пројекат финансира
Европска унија

ПРОЈЕКАТ „УНАПРЕЂЕЊЕ РАДА НА ПРЕДМЕТИМА РАТНИХ ЗЛОЧИНА У БиХ“

Пред државом Босном и Херцеговином и даље стоји цивилизацијска обавеза завршетка правних аспеката процесa транзицијске правде. Правосуђе у Босни и Херцеговини има кључну улогу у објективном утврђивању чињеница кроз привођење правди свих починилаца ратних злочина.

Фокусирајући се на побољшање ефикасног рјешавања предмета ратних злочина у судовима и тужилаштвима, Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине координира реализацију новчане подршке Европске уније у успостави системских претпоставки ефикасног провођења оквира Ревидиране државне стратегије за рад на предметима ратних злочина.

Намијењена стручној правосудној заједници и широј јавности, брошура нуди детаљан увид у проведене активности и остварене резултате, тренутно стање, те перспективе и обавезе правосуђа у процесуирању предмета ратних злочина.

СТРУКТУРА ПОДРШКЕ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ ПРАВОСУЂУ У БиХ ЗА РАД НА ПРЕДМЕТИМА РАТНИХ ЗЛОЧИНА

Пројекат Европске уније „Унапређење рада на предметима ратних злочина у БиХ“ почео се проводити 2014. године, с предвиђеним завршетком крајем 2022. године. Настојећи успоставити кључне системске претпоставке у раду на предметима ратних злочина кроз побољшање различитих аспеката људских ресурса и материјалних капацитета правосуђа у БиХ, у периоду од 2014 – 2020. године, Европска унија је кроз претприступне фондове (ИПА) обезбиједила 14,8 милиона ЕУР бесповратних средстава. Новчана средства су реализована кроз ИПА 2012/2013/2017 фазе подршке. Тренутно се проводи четврта фаза подршке – ИПА 2019, у вриједности од 4 милиона ЕУР.

ОПШТИ ЦИЉ ПРОЈЕКТА

У ПОТПУНОСТИ РЕАЛИЗОВАТИ МЈЕРЕ И ЦИЉЕВЕ РЕВИДИРАНЕ ДРЖАВНЕ СТРАТЕГИЈЕ ЗА РАД НА ПРЕДМЕТИМА РАТНИХ ЗЛОЧИНА

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ ПРОЈЕКТА

ПОБОЉШАТИ ЕФИКАСНОСТ ПРОЦЕСУИРАЊА ПРЕДМЕТА РАТНИХ ЗЛОЧИНА, КРОЗ СМАЊЕЊЕ БРОЈА НЕРИЈЕШЕНИХ КТРЗ ПРЕДМЕТА У ТУЖИЛАШТВИМА ЗА 65%, У ПЕРИОДУ ОД 9 ГОДИНА (2014 – 2022)

Обезбијеђени
предуслови
вршења надзора
над провођењем
Ревидиране
државне
стратегије

Побољшани
људски ресурси
и материјални
капацитети -
финансирано
96 позиција
додатног особља

Обезбијеђена
подршка ВСТС-у
БиХ у вршењу
системског
надзора над радом
судова и
тужилаштава у РЗ
предметима

Побољшане
практичне
вјештине и
стручна знања
судија и
тужилаца

Побољшане
професионалне
вјештине
адвоката у РЗ
предметима

**Очекивани
резултати
ИПА 2019 фазе**

**Корисници пројекта
„Унапређење рада
на предметима
ратних злочина
у БиХ“**

Министарство
правде БиХ -
Одсјек
кривичне
одбране

Високи судски
и тужилачки
савјет БиХ

**Уговор о гранту између
Европске уније и
министарства финансија и
трезора БиХ**

Тужилаштво
Босне и
Херцеговине

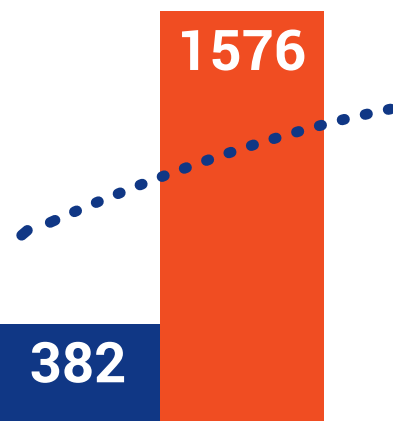

Суд
Босне и
Херцеговине

ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ

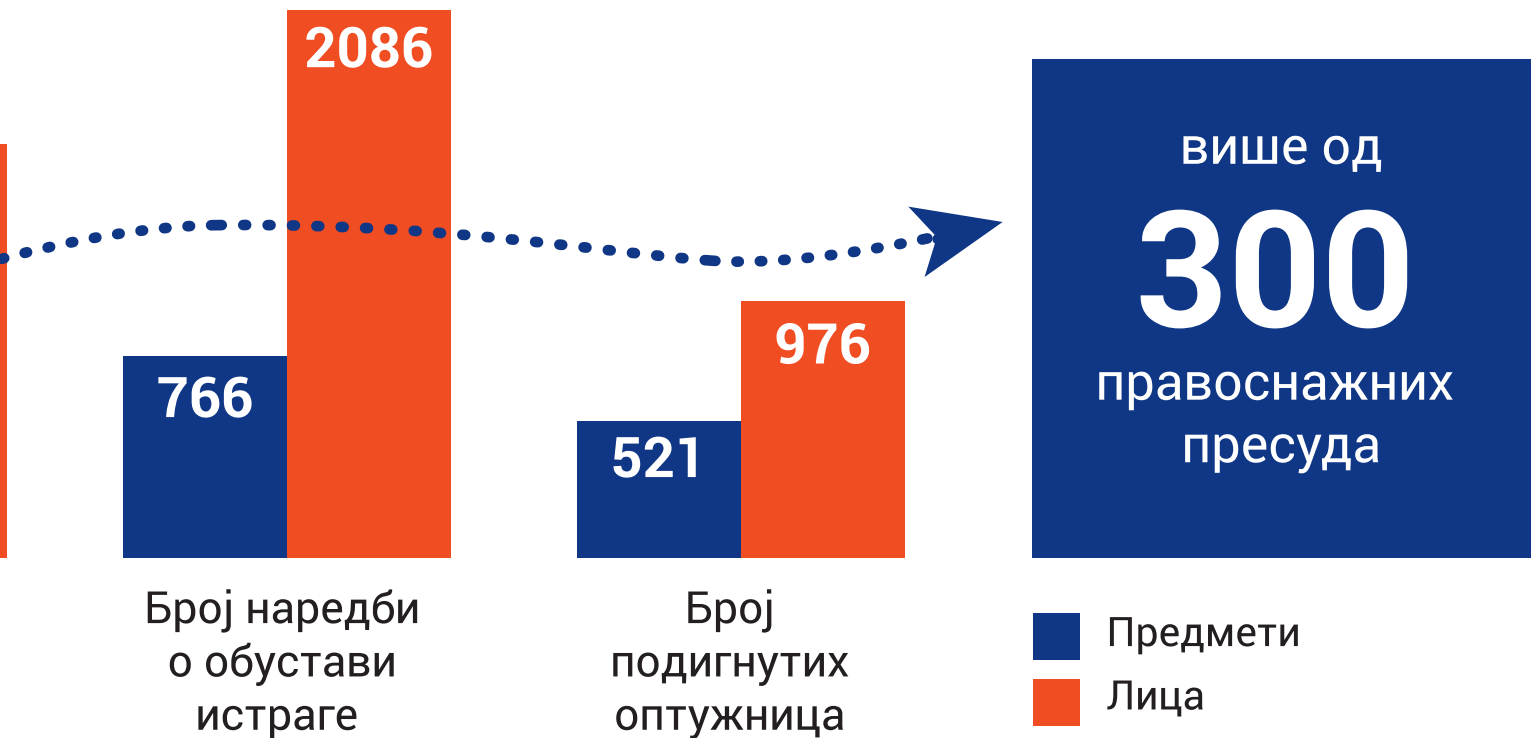
Фокусирајући се на побољшање сегмената људских ресурса, материјалних капацитета, едукације, те обезбјеђења стручне подршке и редовног мониторинга над радом правосуђа, претходне фазе провођења подршке Европске уније, ИПА 2017/2013/2012, резултирале су смањењем броја неријешених предмета ратних злочина.

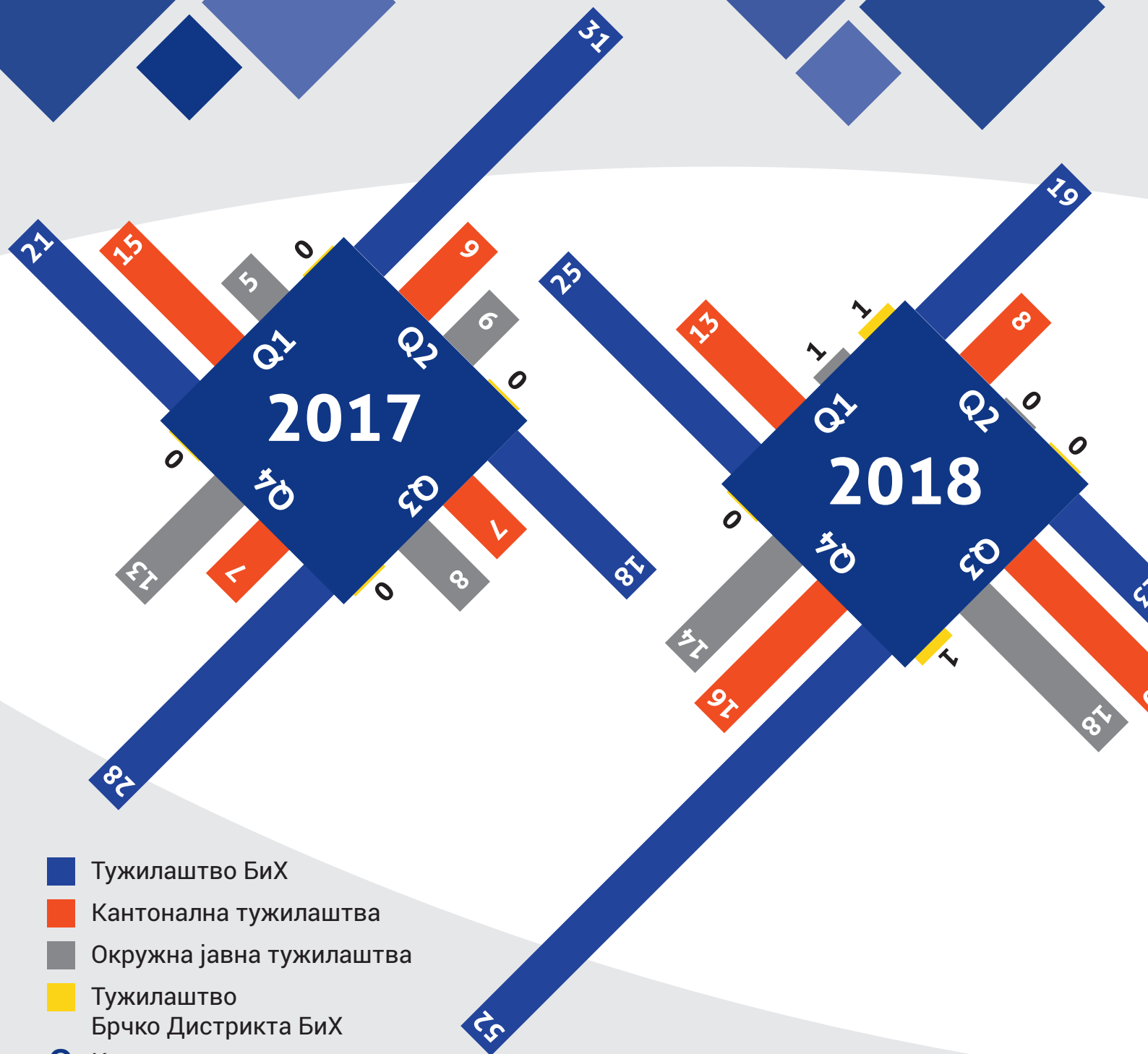
Потребно је подсјетити да се нити једно правосуђе није сусрело с изазовом сложености и обимности почињених кривичних дјела ратних злочина, те захтјевима ефикасног и квалитетног завршетка оволиког броја предмета. И поред евидентираних заостатака, тужилаштва и судови у БиХ остварили су статистички запажене резултате у раду на предметима ратних злочина, у току претходних фаза провођења подршке Европске уније. Комплементарно с реализацијом пројектних активности, подршка Европске уније допринијела је смањењу броја неријешених предмета ратних злочина у тужилаштвима.

Број наредби о неспровођењу истраге

У периоду од 2013 – 30.06.2021. године, тужилаштва у БиХ су тужилачком одлуком ријешила 1669 КТРЗ предмета против 4638 лица. Подигнуто је 521 оптужница (31%) против 976 лица. Наредба о неспровођењу истраге донесена је у 382 КТРЗ предмета (23%) за 1576 лица, док је наредба о обустави истраге донесена у 766 КТРЗ предмета (46%) за 2086 лица. Судови су у истом периоду, за процесуирање кривичних дјела ратних злочина, донијели преко 300 правоснажних пресуда.

- Тужилаштво БиХ
- Кантонална тужилаштва
- Окружна јавна тужилаштва
- Тужилаштво Брчко Дистрикта БиХ
- Q** Квартал

Динамика
 прилива предмета
 ратних злочина у
 тужилаштвима у БиХ
 у периоду
 од 01.01.2017.
 до 30.06.2021.
 године

Системске претпоставке

- Финансирано 27 носилаца правосудних функција - трансферирани на редовни буџет почевши од 2020 године;
- Финансирано више од 100 позиција додатног стручног особља за рад на предметима ратних злочина;
- Значајно побољшани материјални капацитети - набавка возила, реконструкција зграде, ИКТ опреме, АВ.

- Успостављено редовно праћење динамике и квалитета рада на предметима ратних злочина на тромјесечном нивоу од стране ВСТС-а БиХ;
- Успостављен модел континуиране стручне подршке сталним комисијама ВСТС-а БиХ;
- Успостављен нови нормативни оквир приоритетног планирања и рада тужилаштва на најсложенијим предметима ратних злочина;
- Конституисани специфични аспекти дисциплинске одговорности тужилаца.

Стручна подршка

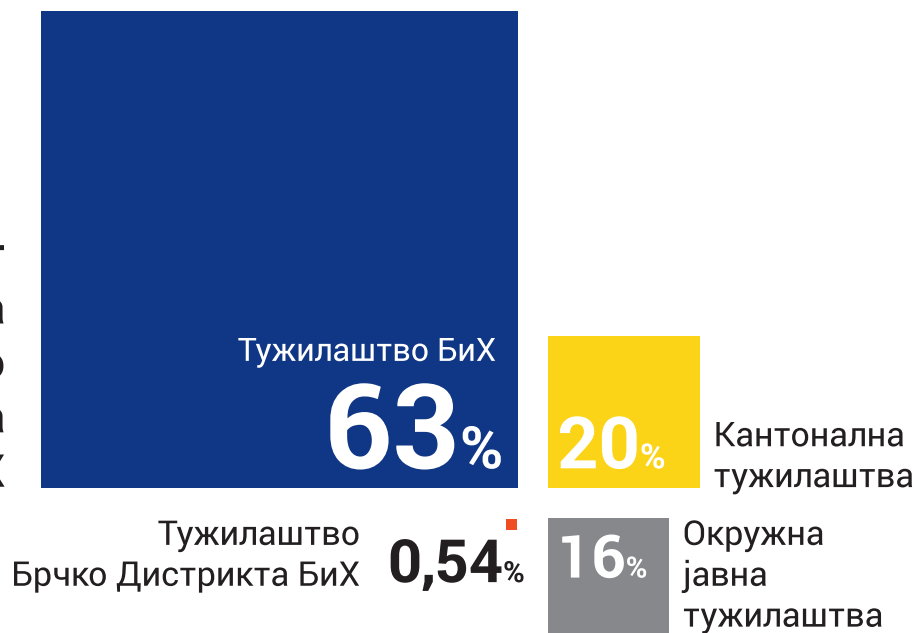
Едукација носилаца правосудних функција

- Успостављена редовна полугодишња едукацијска платформа за побољшање професионалних вјештина судија, тужилаца и адвоката;
- Организовано 8 округлих столова уз учешће више од 350 судија, тужилаца и адвоката.

- Организовано 27 састанака Надзорног тијела и пружена стручна подршка у вршењу надзора над провођењем Државне стратегије;
- Пружена стручна подршка радној групи за израду Ревидиране државне стратегије;
- Усвојене Смјернице ВСТС-а БиХ с мјерама побољшања ефикасности и квалитета рада тужилаштва на предметима ратних злочина.

Имплементација Ревидиране стратегије

Распоређеност предмета ратних злочина по нивоима правосуђа у БиХ

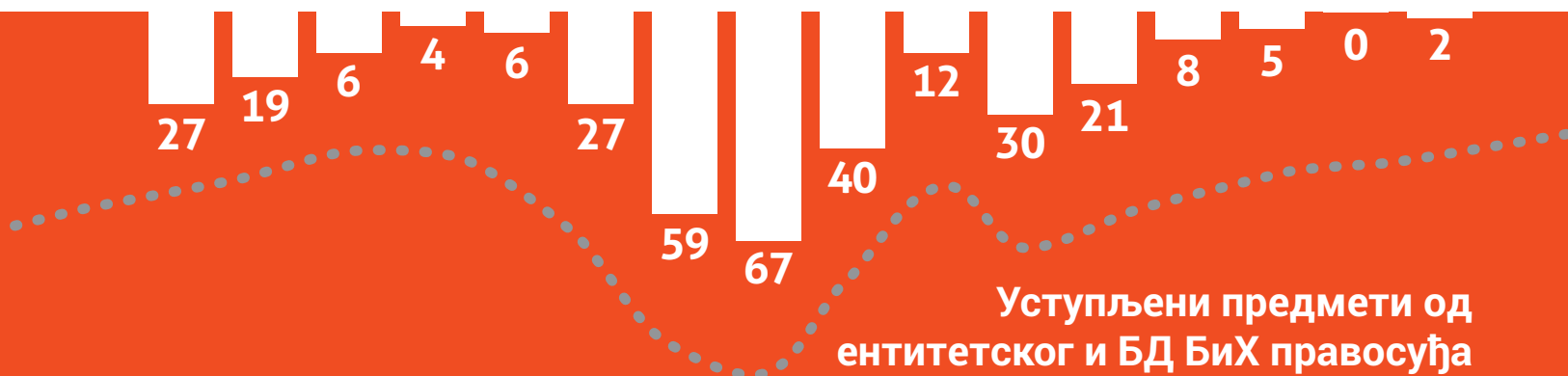

АСПЕКТ ЉУДСКИХ РЕСУРСА

Подршком Европске уније, у оквиру реализације ИПА 2012/2013/2017 фаза, обезбијеђена су средства за финансирање 27 носилаца правосудних функција, од чега је именовано 25 судија и тужилаца. Континуиране активности ВСТС-а БиХ у правцу потребе обезбјеђења пуног обима поштивања начела независности и сталности судијске и тужилачке функције, комплементарно с координацијом програмирања буџета с руководиоцима правосудних институција, резултирале су тиме да су сви носиоци правосудних функција трансферирани на финансирање у оквиру институционалног редовног буџета.

У оквиру тренутне ИПА 2019 фазе обезбијеђена су средства за плате 96 запосленика, за пружање стручне и административне

Пренесени предмети из надлежности Суда БиХ на судове у БиХ

Уступљени предмети од ентитетског и БД БиХ правосуђа

подршке судијама и тужиоцима у раду на предметима ратних злочина (стручни сарадници и савјетници, истражитељи, психолози, административно-техничко особље и др.). Додатно су обезбијеђена средства за редован рад судова и тужилаштава.

МАТЕРИЈАЛНИ АСПЕКТ

Кроз ИПА 2012 и ИПА 2013 фазе подршке Европске уније, надлежне правосудне институције у БиХ значајно су опремљене материјалним ресурсима за ефикасан рад на предметима ратних злочина. Кроз процедуре јавних набавки, подршком су донирани аутомобили, аудио и видео-опрема, као и значајна новчана средства за рефундирање редовних послова институција у сегменту финансирања одбрана по службеној дужности, трошкова свједочења, стручних едукација, редовних мјесечних режијских трошкова.

ЕДУКАЦИЈСКИ АСПЕКТ

Пројектне активности обухватиле су организацију 8 стручних скупова с циљем побољшања професионалних знања и вјештина

носилаца правосудних функција. У сарадњи с Министарством правде БиХ организовано је 5 скупова, у формату дводневне едукације, на којима је учествовало преко 350 судија, тужилаца и адвоката. Стручни скупови су организовани с циљем утврђивања најбољих нормативно-практичних рјешења који би омогућили уједначену примјену материјалног права на цијелом територију БиХ, побољшање ефикасности вођења истраге, паралелно с могућим моделима убрзања судског поступка. Поред наведеног, обрађена су стратешка питања организације рада тужилаштва, те питање примјене правног оквира и остваривања координације у погледу међународне сарадње.

/РЕВИДИРАНА/ ДРЖАВНА СТРАТЕГИЈА ЗА РАД НА ПРЕДМЕТИМА РАТНИХ ЗЛОЧИНА – ПРОВОЂЕЊЕ

Масовност почињених кршења међународног хуманитарног права у Босни и Херцеговини изискивала је системски приступ привођењу правди великог броја починилаца ратних злочина. Државна стратегија за рад на предметима ратних злочина (Државна стратегија) усвојена је 2008. године, те је оформљено Надзорно тијело с мандатом праћења реализације стратешких циљева и мјера.

Заостаци у испуњењу кључних циљева Државне стратегије довели су до усвајања Ревидиране државне стратегије за рад на предметима ратних злочина у септембру 2020. године. Стручну подршку у изради стратешког оквира пружила је пројектна компонента ВСТС-а БиХ. Ревидирана државна стратегија утврђује крај 2023. године као крајњи рок за завршетак рада на овим предметима, постављајући велики изазов за правосудне институције у БиХ, односно носиоце правосудних функција.

STRATEGIJA ZA
RATNE ZLOČINE U BIH

У изостанку формирања Надзорног тијела за праћење Ревидиране државне стратегије, ВСТС БиХ је, у оквирима своје надлежности, предузео низ мјера и активности, доносећи опште акте и појединачне одлуке комплементарне са захтјевима благовременог испуњења стратешких циљева.

Декларишући правнообавезујућу природу и снагу Ревидиране државне стратегије, ВСТС БиХ је у новембру 2020. године усвојио Смјернице за главне тужиоце Тужилаштва БиХ, Федералног тужилаштва ФБиХ, Републичког јавног тужилаштва РС и Тужилаштва Брчко дистрикта БиХ о доношењу општег обавезујућег упутства о облигаторном поштивању циљева и мјера Ревидиране државне стратегије, као и одлука, закључака и препорука Надзорног тијела. Системске мјере обухватају убрзавање рјешавања предмета у фази пријаве, интензивирање рада у предметима с недоступним лицима, контролу вјештачког прилива нових предмета, оквир функционисања механизма расподјеле предмета. Смјерницама је конституисана дисциплинска одговорност у случајевима противног поступања.

Паралелно је усвојено ново Упутство за израду планова за рјешавање предмета ратних злочина у тужилаштвима у БиХ. Комплементарно са Смјерницама, предвиђена је обавеза приоритетног процесуирања најсложенијих и најприоритетнијих предмета ратних злочина, с акцентом на лица хашке категорије „А“.

АКТИВНОСТИ ВСТС БиХ У ПРОВОЂЕЊУ РЕВИДИРАНЕ ДРЖАВНЕ СТРАТЕГИЈЕ

Провођењем пројекта обезбијеђени су одговарајући кадровски капацитети у судовима и тужилаштвима до краја 2022. године

Стратешки циљ I i VIII

Успостављен је свеобухватан систем извјештавања, уз паралелну надоградњу функционалности ТЦМС система, с циљем праћења процесуирања лица хашке категорије „А“

комплементарно са Стратешким циљем II

Успостављене су претпоставке бржег завршетка неријешених предмета ратних злочина благовременом координацијом интензивирања функционисања механизма расподјеле предмета ратних злочина по нивоима правосуђа у БиХ

Стратешки циљ III

Утврђен је нови нормативни оквир приоритетног планирања и рада на сложеним предметима ратних злочина, с евидентираним лицем хашке категорије „А“

Стратешки циљ IV

Извршена је анализа потреба правосуђа за ефикасан рад на предметима ратних злочина

Стратешки циљ VI

Успостављен је оквир праћења динамике функционисања механизма регионалне сарадње

комплементарно са Стратешким циљем VII

Успостављен је механизам координације и комуникације, те редовног извјештавања о раду одјељења за подршку свједоцима

комплементарно са Стратешким циљем VIII

Конституисана је дисциплинска одговорност тужилаца у случајевима непоступања у складу са стратешким циљевима и специфичним мјерама Ревидиране државне стратегије – Анекс „Б“

Усвојене су појединачне обавезујуће одлуке које третирају питања интензивирања руководног надзора и одговорности у раду носилаца правосудних функција, убрзавања динамике фаза истраге и суђења, паралелно с нормативним механизмом надзора и контроле прилива предмета у тужилаштвима, успоставом строгих стандарда раздвајања предмета, као и обавеза досљедног придржавања правног оквира едукације. Даље су дате препоруке у погледу адекватне процесне политике у раду на предметима с недоступним лицима и побољшања степена транспарентности.

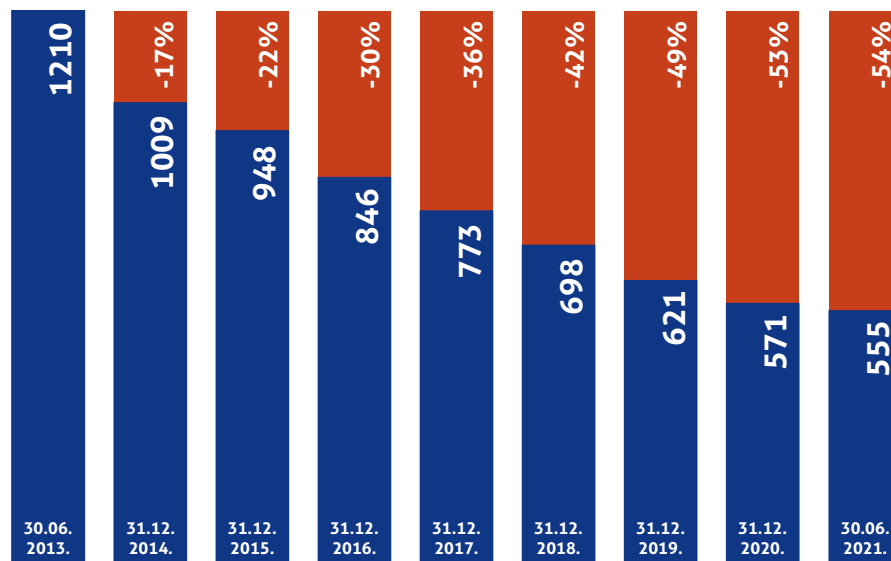
ТРЕНУТНО СТАЊЕ И ПЕРСПЕКТИВЕ

И поред запажених резултата, правосуђе у БиХ још увијек оптерећује значајан број неријешених предмета ратних злочина, односно лица која чекају на привођење правди. Закључно са 30.06.2021. године, тужилаштва у БиХ региструју 555 неријешених КТРЗ предмета против 4534 лица. Од наведеног броја недоступно је 451 лице.

Поред наведеног, број неријешених КТНРЗ предмета је 1238, док је број неријешених КТАРЗ предмета 2106.

Рјешавање предмета ратних злочина отежава проток времена. Иако потпуни завршетак процеса транзицијске правде зависи од координираног и синергијског дјеловања све три гране јавне власти, интензивирање ефикасности рада до краја 2023. године поставља обавезу пред судове и тужилаштва. У том смислу правосуђе у БиХ представља неуралгичну тачку. Благовремено привођење правди починилаца ратних злочина понајвише изискује етичан и одговоран однос према захтјевима обављања правосудне функције.

ПОСТОТАК И БРОЈ СМАЊЕЊА НЕРИЈЕШЕНИХ КТРЗ ПРЕДМЕТА У СВИМ ТУЖИЛАШТВИМА

МЈЕРЕ КОЈЕ ПРАВОСУДНЕ ИНСТИТУЦИЈЕ МОРАЈУ АКЦЕНТИРАТИ ДО 2023. ГОДИНЕ

- ◆ Досљедна примјена Смјерница ВСТС-а БиХ за главне тужиоце Тужилаштва БиХ, Федералног тужилаштва ФБиХ, Републичког јавног тужилаштва РС и Тужилаштва Брчко дистрикта БиХ о доношењу општег обавезујућег упутства о облигаторном поштивању циљева и мјера Ревидиране државне стратегије, као и одлука, закључака и препорука Надзорног тијела
- ◆ Убрзање динамике вођења судског поступка
- ◆ Интензивирати праксу остваривања имовинскоправних захтјева у оквирима кривичне процедуре
- ◆ Континуирана ревизија и благовремено рјешавање КТНРЗ и КТАРЗ предмета
- ◆ Континуирана контрола прилива нових КТРЗ предмета и адекватна расподјела предмета по нивоима правосуђа
- ◆ Побољшање координације и комуникације одјељења за подршку свједоцима, те подизање стандарда рада са жртвама/ свједоцима
- ◆ Побољшање транспарентности рада судова и тужилаштва у складу са Смјерницама ВСТС-а БиХ о објављивању тужилачких и судских одлука на службеним веб-страницама
- ◆ Пуни обим искориштавања подршке Европске уније за рад на предметима ратних злочина

ИЗАЗОВИ ПРЕД ПРАВОСУЂЕМ У БиХ

- ◆ *Потреба формирања Надзорног тијела за праћење провођења Ревидиране државне стратегије за рад на предметима ратних злочина*
- ◆ *Побољшање функционисања регионалне сарадње*
- ◆ *Адекватни кадровски ресурси и материјални капацитети у оквиру судова и тужилаштва*
- ◆ *Непостојање државног/ентитетског фонда за репарацију штете*

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine
Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina

Ова публикација је израђена уз финансијску подршку Европске уније.
Садржај публикације је искључива одговорност Високог судског и
тужилачког савјета БиХ и не одражава нужно ставове Европске уније.

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine
Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina

Краљице Јелене 88
71000 Сарајево БиХ
тел: +387 33 707 500
факс: +387 33 707 550

емаил:
vstvpress@pravosudje.ba
vstvbih@pravosudje.ba
веб:
www.vstv.pravosudje.ba
www.pravosudje.ba